

РЕШЕНИЕ

№ 884

гр. София, 22.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Ж СЪСТАВ, в публично заседание на петнадесети февруари през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Калина Анастасова

Членове: Темислав М. Димитров
Теодора Анг. Карабашева

при участието на секретаря Даниела Т. Славенова
като разгледа докладваното от Калина Анастасова Въззивно гражданско дело
№ 20221100509520 по описа за 2022 година

Производството е по чл. 258 – чл. 273 ГПК.

С Решение № 5151 от 23.05.2022 г. по гр.д. № 69819 от 2021 г. по описа на СРС, 167 с-в, е отхвърлен предявения от Д. З. В., ЕГН: *****, с адрес: гр. София, ж.к. „***** вх. „Д“, ап. 122, срещу „Софийска вода“ АД, ЕИК: *****, със седалище и адрес на управление: гр.София, ж.к. „Младост - 4“, „Бизнес парк“ № 1, сгр. 2А, иск с правно основание чл. 439, ал. 1 вр. с чл. 124, ал. 1 ГПК, за признаване за установено, че Д. З. В. не дължи чрез принудително изпълнение на „Софийска вода“ АД следните суми: 2744,01 - главница за потребена вода за периода от 09.09.2009 г. - 10.10.2016 г., ведно със законната лихва върху главницата считано от 27.10.2016 г. до изплащане на вземането; 755,01 лв. - мораторна лихва за периода от 10.10.2009 г. до 10.10.2016 г., за които суми е издадена заповед за изпълнение от 03.07.2017 г. и изпълнителен лист от 13.12.2019 г. по ч.гр.д. № 60473/2016 г. по описа на СРС, 39 състав, и е образувано изп. д. № 20208630400255 по описа на ЧСИ С.Х., поради погасяване на вземанията по давност.

В срок е подадена въззивна жалба от ищеца Д. З. В. срещу решението с изложени доводи за неправилност, поради противоречие с материалния и процесуалния закон и необоснованост. Счита, че неправилно районният съд е приел за непогасено процесното вземане, поради това че давността за вземането е била прекъсвана по изпълнителното дело с извършени запори по него. Според

жалбоподателя, такива изпълнителни действия годни да прекъснат давността по делото не са били извършени. Съответно, подадените от вискателя молби за извършването им не водят до прекъсване на давността. Освен това съдът не съобразил, че след влизане в сила на заповедта за изпълнение давността за вземането е тригодишна, а не както е приел съдът - петгодишна. Налице е двегодишен период, в който вискателят е бездействал, поради което изпълнителното дело е прекратено по силата на закона - поради перемпция на основание чл.433, ал.1, т.8 ГПК. Поради това всички извършвани изпълнителни действия по него се заличават с обратна сила и следва да бъде отчетено погасяване по давност на вземанията.

Отправя искане за отмяна на решението на СРС като неправилно и уважаване на исковите. Претендира разноски.

Въззиваемата страна „Софийска вода“ АД не е подала писмен отговор на въззивната жалба и не изразява становище по нея.

Съдът, като обсъди доводите във въззивната жалба относно атакувания съдебен акт и събраните по делото доказателства, достигна до следните фактически и правни изводи:

Въззивната жалба е депозирана в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК, от легитимирана страна, като същата е процесуално допустима. Разгледана по същество, е неоснователна.

Съгласно разпоредбата на чл.269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта - в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата с изключение на случаите, когато следва да приложи императивна материалноправна норма, както и когато следи служебно за интереса на някоя от страните - т. 1 от ТР № 1/09.12.2013 г. по тълк. д. № 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС.

С постановеното решение, СРС е приел, че след влизане в сила на заповедта за изпълнение от 03.07.2017 г. на 29.08.2017 г. до образуване на изпълнителното дело на 03.02.2020 г. не е изтекла приложимата петгодишна давност за вземането. След втората посочена дата по време на висящото изпълнително дело, според съда давността за вземането не е изтекла, тъй като същата е била прекъсвана многократно, последно на 23.03.2022 г. с извършени същински изпълнителни действия по искане и по възлагане на вискателя. Поради това и искът по чл.439 ГПК е отхвърлен като неоснователен.

Настоящият състав намира постановеното от СРС, 167-ми състав, решение за валидно, допустимо и правилно, като на основание чл.272 ГПК въззивният състав препраща към мотивите, изложени от СРС. Фактическата обстановка по спора е била правилно установена от СРС и по идентичен начин се установява и пред настоящата инстанция. Във връзка с доводите във въззивната жалба е необходимо да се добави и следното:

Разпоредбата на чл.439 ГПК предвижда защита на длъжника по исков ред, след като кредиторът е предприел изпълнителни действия въз основа на изпълнителното основание. Законодателят е уредил защитата на длъжника да се основава само на факти, настъпили след приключване на съдебното дирене в производството, по което е издадено изпълнителното основание. По реда на действащия ГПК, в сила от 01.03.2008 г., заповедите за изпълнение се ползват със стабилитет, тъй като влизат в сила, за разликата от несъдебните изпълнителни основания по чл.237 ГПК (отм.). По тези съображения разпоредбата на чл.439, ал.2 ГПК следва да се прилага и за факти, настъпили след влизане в сила на заповедта за изпълнение, когато заповедното производство е приключило, независимо че съдебно дирене не се провежда (определение № 956 от 22.12.2010 г. по ч. т. д. № 886/2010 г. на ВКС, ТК, I ТО).

В случая ищецът основава исковата си претенция на обстоятелството, че е изтекла давността за вземането, считано от влизане в сила заповедта за изпълнение. С оглед на това следва да се приеме, че се позовава на юридически факт, настъпил след влизане в сила на заповедта, което обуславя приложимост на защитата по реда на чл.439 ГПК. Ето защо, спорът следва да се разгледа по същество. Ищецът се позовава на изтичане на предвидения в разпоредбата на чл.433, ал. 1, т. 8 ГПК срок от последното валидно изпълнително действие, и настъпила перемпция на изпълнителното производство, както и на изтичане на давностния срок за вземането, т. е. ищецът се позовава на нововъзникнали обстоятелства, поради което искът се явява допустим и подлежи на разглеждане.

Нормата на чл.117, ал.2 ЗЗД регламентира, че ако вземането е установено със съдебно решение, срокът на новата давност е всякога 5 години. Заповедта за изпълнение замества съдебното решение като изпълнително основание, но при оспорването ѝ от длъжника чрез възражение по реда на чл.414 ГПК проверката дали вземането съществува се извършва в общия исков процес. По силата на чл.416 ГПК, когато възражение не е подадено в срок, какъвто е разглежданият случай, заповедта за изпълнение влиза в сила. Не е налице изрична правна норма, която да предвижда, че съществуването на вземането в този случай е установено със сила на пресъдено нещо. Следва да се съобрази обаче обстоятелството, че ако длъжникът не възрази в рамките на установения в нормата на чл.414, ал.2 ГПК преклузивен срок, заповедта влиза в сила, като се получава ефект, близък до силата на пресъдено нещо, тъй като единствената възможност за оспорване на вземането са основанията по иска с правно основание чл.424 ГПК – при новооткрити обстоятелства и нови писмени доказателства /в посочения смисъл – определение № 480 от 19.07.2013 г. по ч. гр. д. № 2566/2013 г. на ВКС, ГК, IV ГО, постановено по реда на чл.274, ал.3, т.1 ГПК/. Извън иска по чл.424 ГПК длъжникът не може да се ползва от друга форма на искова защита, с която да оспорва самото вземане. Когато длъжникът е бил лишен от възможност да оспори вземането, може да поиска от въззивния съд отмяна на заповедта за изпълнение на

основание чл.423 ГПК. Този режим се различава от регламентирания в ГПК (отм.) във връзка с издаването на изпълнителен лист въз основа на несъдебно изпълнително основание, в който се предвиждаше възможност за предявяване искове – чл.252 ГПК (отм.), чл.254 ГПК (отм.), чл.255 ГПК (отм.), които не се преклудират със специални срокове. В действащия ГПК с изтичане на преклузивния срок за подаване на възражение против заповедта се получава крайният ефект именно на окончателно разрешен правен спор относно съществуването на вземането.

За пълнота на изложението следва да се отбележи, че не може да се прави аналогия с вземания, за които е издаден изпълнителен лист въз основа на несъдебно изпълнително основание по чл.237 ГПК (отм.). Въпреки съществуващите сходства между уредбата на несъдебните изпълнителни основания по ГПК (отм.) и заповедното производство, уредено в Глава XXXVII на действащия ГПК, последното има съществени специфики, които правят недопустимо приравняването им. Стабилитетът на заповедта за изпълнение произтича от това, че тя влиза в законна сила, за разлика от несъдебните изпълнителни основания по чл.237 ГПК (отм.). С оглед на това съдебната практика, постановена по отношение на несъдебните изпълнителни основания, няма отношение към процесния случай, като следва да намери приложение актуалната задължителна съдебна практика, постановена във връзка с регламентираното в действащия процесуален закон заповедно производство.

Съгласно т.14 от ТР № 2/26.06.2015 г. по тълк. д. № 2/2013 г. на ОСГТК на ВКС, новият ГПК урежда заповедното производство като част от изпълнителния процес и затова заявлението за издаване на заповед за изпълнение не прекъсва давността. Тя се прекъсва с предявяването на иска за съществуване на вземането, но съгласно чл.422, ал.1 ГПК предявяването на този иск има обратно действие, само ако е спазен срокът по чл.415, ал.1 ГПК. Ако иск не е предявен или ако е предявен след изтичането на срока по чл.415, ал.1 ГПК, давността не се счита прекъсната със заявлението. Неподаването на възражение от страна на длъжника създава презумпция, че вземането е безспорно, поради което заповедта за изпълнение влиза в сила и въз основа на нея се издава изпълнителен лист, съгласно нормата на чл.416 ГПК.

По изложените съображения нормата на чл.117, ал.2 ГПК следва да намери приложение и по отношение на вземане, за което е налице постановена заповед за изпълнение по чл.410 ГПК/чл.417 ГПК, влязла в сила поради неподаване на възражение от страна на длъжника в срока по чл.414, ал.2 ГПК.

Съдът приема, че в случая заповедта за изпълнение е влязла в сила на 29.08.2017 г. /двуседмичен срок от връчване на поканата за доброволно изпълнение/, като срещу нея не е било подадено в срок възражение от длъжника, което е установено и от съда в постановеното разпореждане от 11.10.2019 г. От този момент, според изложените доводи е започнала да тече давността по чл.117, ал.2 ЗЗД, която изтича на 29.08.2022 г.

Към момента на депозиране на молбата за образуване на изпълнителното дело – 03.02.2020 г., давността не е изтекла.

С ТР № 2/2013 г. на ОСГТК на ВКС – т. 10, е прието, че когато вискателят не е поискал извършването на изпълнителни действия в продължение на две години и изпълнителното производство е прекратено на основание чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК нова погасителна давност за вземането започва да тече от датата, на която е поискано или е предприето последното валидно изпълнително действие. Според мотивите на същото тълкувателно решение прекъсва давността предприемането на кое да е изпълнително действие в рамките на определен изпълнителен способ /независимо от това дали прилагането му е поискано от вискателя и или е предприето по инициатива на частния съдебен изпълнител по възлагане на вискателя, съгласно чл. 18, ал. 1 ЗЧСИ/ - насочването на изпълнението чрез налагане на заповест или възбрана, присъединяването на кредитора, възлагането на вземане за събиране или вместо плащане, извършване на опис и оценка на вещ, назначаването на пазач, насрочването и извършването на продан и др. до постъпването на парични суми от проданта или на плащания от трети задължени лица. Прието е, че не са изпълнителни действия и не прекъсват давността образуването на изпълнително дело, изпращането и връчването на покана за доброволно изпълнение, проучването на имущественото състояние на длъжника, извършването на справки, набавянето на документи, книжа и др., назначаването на експертиза за определяне непогасения остатък от дълга, извършването на разпределение, плащането въз основа на влязлото в сила разпределение и др. Със същото ТР е прието, че прекъсването на давността с предявяването на иск и др. действия по чл. 116 б. "б" ЗЗД и прекъсването на давността с предприемането на действия за принудително изпълнение по чл. 116 б. "в" ЗЗД са уредени по различен начин, че законодателят е уредил отделно хипотезата на чл. 116 б. "в" ЗЗД относно давността в принудителното изпълнение, без да възпроизведе правилата за спиране и отпадане на ефекта на прекъсването в исковия процес, че тези правила са неприложими при прекъсването на давността с предприемането на действия за принудително изпълнение по чл. 116 б. "в" ЗЗД не защото ефектът на спирането в този случай настъпва безвъзвратно, а защото в този случай няма спиране на давността, нито отпадане на ефекта на прекъсването. Прието е също, че при изпълнителния процес давността се прекъсва многократно с предприемането на всеки отделен изпълнителен способ и с извършването на всяко изпълнително действие, изграждащо съответния способ. Посочено е, че искането да бъде приложен отделен изпълнителен способ прекъсва давността, защото съдебният изпълнител е длъжен да го приложи, но по изричната разпоредба на закона давността се прекъсва с предприемането на всяко действие за принудително изпълнение. Прието е, че нова давност започва да тече с предприемането на всяко действие за принудително изпълнение. Съгласно разпоредбата на чл. 117, ал. 2 ЗЗД, давността е винаги петгодишна, ако вземането е

установено със съдебно решение.

Според даденото с ППВС № 3/1980 г. тълкуване образуването на изпълнителното производство прекъсва давността, а докато трае изпълнителното производство давност не тече. С т. 10 от горепосоченото Тълкувателно решение е дадено противоположно разрешение като е прието, че в изпълнителното производство давността се прекъсва с всяко действие по принудително изпълнение, като от момента на същото започва да тече нова давност, но давността не спира. С Решение № 170 от 17.09.2018 г. на ВКС по гр. дело № 2382/2017 г., IV г. о., ГК и Решение № 51 от 21.02.2019 г. на ВКС по гр. дело № 2917/2018 г., IV г. о., ГК, е прието, че прилагането на даденото с посоченото Тълкувателно решение тълкуване за период преди постановяването му би имало за последица погасяване по давност на дадени вземания, които са били предмет на изпълнителни производства, но по тях не са предприемани действия за период по-голям от този срок. С оглед на това давността ще се счита изтекла със задна дата преди момента на постановяване на тълкувателното решение, но въз основа на даденото с него тълкуване, което би довело и до несъобразяване на действащото към този момент ППВС. Поради това даденото с отмененото тълкувателно ППВС и Тълкувателното решение тълкуване на правната норма следва да намери приложение и след отмяната на същото, когато спорът се отнася до последиците от нормата, които са били реализирани за период преди отмяната на тълкувателния акт, като новото Тълкувателно решение ще се прилага от този момент за в бъдеще. С оглед на това извършената с т. 10 от Тълкувателно решение № 2 от 26.06.2015 г. на ВКС по тълк. дело № 2/2013 г., ОСГТК, отмяна на ППВС № 3 от 18.11.1980 г. поражда действие от датата на обявяването на Тълкувателното решение, като даденото с т. 10 от Тълкувателното решение разрешение се прилага от тази дата и то само по отношение на висящите към този момент изпълнителни производства, но не и за тези, които са приключили преди това. В този смисъл е и постановеното Решение № 37 от 24.02.2021 г. на ВКС по гр. д. № 1747/2020 г., IV г. о., ГК, докладчик председателят Б.Б., което се споделя от настоящия състав. Поради това и по време на образуването изпълнително производство до 26.06.2015 г. за вземанията по издадения срещу длъжника изпълнителен лист давност не е текла - така по смисъла на ППВС № 3/1980 г. обявено за изгубило сила с ТР № 2/26.06.2015 г. по тълк. д. № 2/2013 г. на ОСГТК на ВКС, считано от 26.06.2015 година. В този смисъл е постановеното по реда на чл.290 ГПК Решение № 170 от 17.09.2018 г. по гр. д. № 2382/2017 г., на ВКС, ГК, IV ГО, което се възприема от настоящия състав.

За заварените като висящи от ТР № 2/26.06.2015 г. на ВКС, ОСГТК производства по принудително изпълнение и спрямо осъществените по тях факти до посочената дата следва да намери приложимост задължителното тълкуване, дадено с ППВС № 3/18.11.1980 г., според което през времетраенето на изпълнителното производство - от датата на образуването му, до датата на приемане на последващия тълкувателен акт

(придаващ различно обвързващо тълкуване на последиците на давността при висиящност на изпълнителния процес), погасителната давност е спряла. Както доктрината, така и съдебната практика несъмнено са приемали, вкл. и преди ТР № 2/2015 г. на ВКС, ОСГТК, че в случаите, когато вискателят не е поискал извършването на изпълнителни действия в продължение на 2 години, изпълнителното производство се прекратява на основание чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК, поради т. нар. "перемпция" и то по силата на закона, независимо дали съдебният изпълнител е издал постановление в този смисъл, имащо декларативно, а не конститутивно действие. Различието е относно датата, от която започва да тече новата погасителна давност за вземането в тези случаи (според постановките по т. 10 от ТР № 2/26.06.2015 г. на ВКС, ОСГТК това е датата, на която е поискано или е предприето последното валидно изпълнително действие). Ако е налице осъществен състав по чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК към дата, предхождаща датата 26.06.2015 г., новата погасителна давност за вземането по чл. 117, ал. 1 ЗЗД започва да тече от датата на изтичане на горния релевантен (двугодишен) срок, като при съдебно установено вземане срокът ѝ е всякога пет години (чл. 117, ал. 2 ГПК).

В случая са приложими сочените правила след 26.06.2015 година, като чрез събраните в производството доказателства се установява, че в хода на изпълнителното дело давността е била прекъсвана многократно с извършване на същински изпълнителни действия по искане и по възлагане на вискателя. Установено е, че по изпълнителното дело са били наложени запори на 11.03.2020 г. върху вземанията на длъжника Г.И. В., чийто правопреемник е ищцата. Установено е, че Г.И. В. е починала на 30.04.2020 г., като е оставила за наследник по закон своята дъщеря - ищцата Д. З. В.. С разпореждане от 05.08.2021 г. ЧСИ С.Х. е конституирала същата като длъжник в производството. Със съобщение с изх. № 26687 от 05.08.2021 г. е била изпратена покана за доброволно изпълнение до длъжника Д. З. В., която е била връчена лично на 16.11.2021 г. С молба от 10.03.2022 г., подадена от „Софийска вода“ АД до ЧСИ С.Х., вискателят поискал да: 1. бъдат наложени запори върху банковите сметки на длъжника; 2. бъде насрочен опис на движими вещи, собственост на длъжника; 3. бъдат наложени възбрани на притежаваните от длъжника имоти; 4. бъде наложен запор на трудовото възнаграждение и/или запор на пенсия на длъжника.

На 23.03.2022 г. от частния съдебен изпълнител били изпратени и запорни съобщения до „Първа инвестиционна банка“ АД и „Юробанк България“ АД за налагане на запор върху евентуално съществуващи сметки на длъжника Д. З. В.. С посочените извършени същински изпълнителни действия е била прекъсната давността за вземанията.

Така посочените същински изпълнителни действия са били законосъобразно предприети в хода на изпълнителното дело, чиято висиящност ответникът-вискател е поддържал, иницирайки предприемането на различни изпълнителни способи без да има период от бездействие от негова страна в продължение на две години, което да

доведе до прекратяване на производството в хипотезата на чл. 433, ал. 1, т. 8 ГПК. Доводите на въззивника в обратен смисъл, съдът намира за неоснователни.

Както правилно е отбелязал и СРС в своето решение, считано от всяко прекъсване на давността съгласно чл. 117, ал. 1 ЗЗД е започвала да тече нова петгодишна давност, като давностният срок за процесното вземане, последно прекъснат на 23.03.2022 г. не е изтекъл. При извода за непогасеност на изпълняемото право по давност предявеният отрицателен установителен иск правилно е бил отхвърлен като неоснователен.

В случая давността за вземането не е изтекла. Освен това, настоящият състав намира, че единствената правна последица от настъпила вече перемпция е, че съдебният изпълнител следва да образува новото искане в ново-отделно изпълнително дело, тъй като старото е прекратено по право. В този смисъл е застъпеното становище в практиката на ВКС по решение № 37/24.02.2021г. по гр.д.№ 1747/2020г. на ВКС, IV г.о, така и в постановените от върховните съдии и след това актове по въпроса - решение № 93/17.05.2021г. по гр.д.№ 2766/2020г. на ВКС, IV г.о., определение № 248/01.04.2021г. по гр.д.№ 3647/2020г. на ВКС, IV г.о., определение № 295/15.04.2021г. по гр.д.№ 329/2021г. на ВКС, III г.о., което се възприема от настоящия състав.

Според изразените становища в Решение № 37 от 24.02.2021 г. на ВКС по гр. д. № 1747/2020 г., IV г. о., ГК и Решение № 3/04.02.2022 г. по гр.д. № 1722 по описа за 2021 г. на ВКС, постановени по реда на чл.290 ГПК, които се възприемат от настоящия състав, перемпцията е без правно значение за прекъсването на давността. Както е посочено в тях, тя е имала значение при действието на Постановление № 3/1980 г. на Пленума на Върховния съд, тъй като до обявяването му за изгубило сила новата давност е започвала да тече от прекратяването на изпълнителното дело и гражданите, съдът и всички други държавни органи са били длъжни да съобразяват поведението си с него. Двугодишният срок за перемпция започва да тече от първия момент, в който не се осъществява изпълнение (включително доброволно, напр. по постигнато споразумение между страните), т.е. осъществяването на всички поискани способности е приключило (успешно или безуспешно) или поисканите не могат да се осъществяват по причина, за която вискателят отговаря - след направеното искане не е внесъл такси, разноски, не е оказал необходимото съдействие и така осуетява неговото прилагане.

По изложените съображения въззивният съд счита, че вземането, за което е образувано изпълнителното производство не е погасено по давност и предявеният отрицателен установителен иск по чл.439 ГПК подлежи на отхвърляне.

Тъй като крайните изводи на двете инстанции съвпадат, обжалваното решение следва да бъде потвърдено, а подадената въззивна жалба оставена без уважение.

Така мотивиран, Софийски градски съд,

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 5151 от 23.05.2022 г. по гр.д. № 69819 от 2021 г.
по описа на СРС, 167 с-в.

Решението е окончателно.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____